

Latinske ord udtales som de staves.

Hvor placeres trykket i ordet?

To stavelser --> tryk på første stavelse.

Tre eller flere stavelser --> tryk på næstsidste eller trediesidste stavelse

Dvs. to stavelser:

Rectum – tryk på **rec**

Caput – tryk på **ca**

Tre eller flere stavelser:

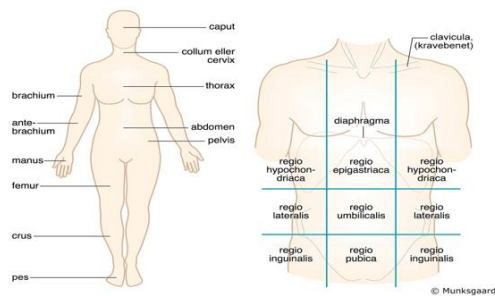
Urethra – tryk på **re**

Humerus – tryk på **hu**

Ventriculus – tryk på **tri**

Medicinske fagtermer – udtaleordbog Gads forlag koster 19-kr

Kroppens inddeling

Dele af kroppen, der ligger i højre halvdel = dextra, dext. (højre)

Dele af kroppen, der ligger i venstre halvdel = sinistra, sin. (venstre)

Medioklaviculærlinjer (lodrette linjer):

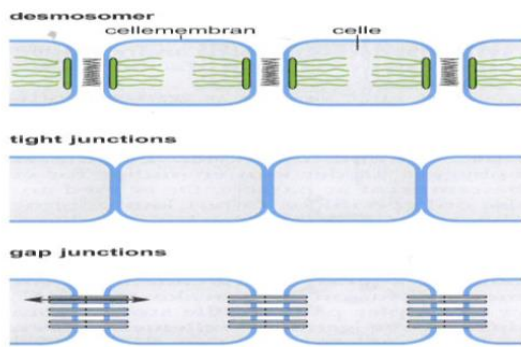
De to lodrette linjer trækkes gennem de to clavicolæ (kraveben) og kaldes derfor medioklaviculærlinjer (medio = midt i).

Vandrette linjer:

Øverste vandrette linje lægges ved nederste kant af ribbenskurvaturen.

Den nederste vandrette linje lægges ved den øvre hoftebensfremspring, spina iliaca anterior superior.

Abdomen afgrænses opadtil af diaphragma

Figur 1.4

Trådene imellem cellemembran og celle (Desmosomer) er proteintråde, de er stærke og er blandt andet dem der gør at vores hud ikke går i stykker hvis man hiver i den.

Gap junctions, der er rør der gør at cellerne kan kommunikere med hinanden. Det er her der udvikles info der får hjertet til at slå.

Transport gennem cellemembranen via:

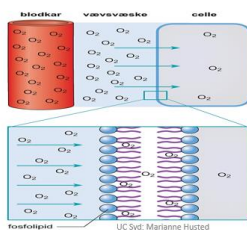
- Diffusion: passiv transport af stoffer fra høj til lav koncentration.
- Osmose: passiv transport af vand / væske fra høj til lav koncentration.
- Pumper
- Endo- og eksocytose

Hastigheden og størrelsen af diffusion afhænger af:

- Jo større koncentrationsforskel, desto større diffusion.
- Jo mindre diffusionsafstand, desto større diffusion.
- Jo større diffusionsareal, desto større diffusion.
- Jo højere temperatur, desto større diffusion.
- Jo større molekyler, desto langsommere diffusion.

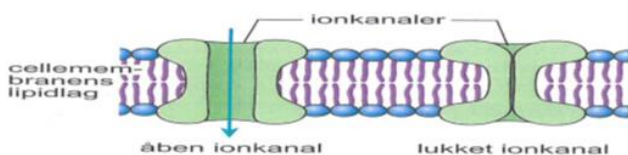
Diffusion af hydrofobe stoffer gennem cellemembranen:

- Hydrofobe (fedtopløselige) molekyler som O_2 og CO_2 kan under diffusion frit passere gennem cellemembranens fedtlag.

Diffusion af små hydrofile specifikke stoffer gennem cellemembranen:

- Hydrofile (vandopløselige) stoffer passerer passivt gennem cellemembranen, men har behov for porer eller kanaler, som er transportproteiner.
- Na^+ og K^+ har f.eks. behov for ionkanaler.
- Diffusion via porer / kanaler bruges i nerve og muskel celler til at skabe impulser. (Inde i cellen høj K^+ koncentration - uden for cellen høj Na^+ koncentration)

Diffusion af større hydrofile stoffer gennem cellemembranen:

3. Tegn transporten via diffusion og osmose gennem cellemembranen.
4. Tegn transporten via pumper og endo- og eksocytose gennem cellemembranen.
5. Tegn følgende organellers opbygning og funktion: mitokondrier og cellekernen.
6. Tegn følgende organellers opbygning og funktion: ribosomer, endoplasmatisk reticulum og golgiapparatet.

Opgaverne tildeles i undervisningen. Opgaven skal fylde ca. 1 A4-side

Ordforklaring/ udseende / funktion:

Cytologi = læren om celler.

Cytos = Celle.

Celle = Lille væskefyldt blære med en tynd eftergivelig hinde.

Cellemembran = Dobbeltlipidmembran, der er en tynd eftergivelig hinde.

Cellemembranens funktion = Regulerer hvilke stoffer der skal passere ind og ud af cellen.

Cellemembranens opbygning = Består af fosfolipider, kolesterol og proteiner.

Cytoplasma = Væske inde i cellen (intracellulærvæske).

Organeller = Forskellige strukturer, der varetage forskellige funktioner.

Hydrofob ende = Vandskyende ende.

Hydrofil ende = Vandopløselig ende.

Receptorers funktion = Molekyler, hvor kun et bestemt stof kan binde sig til dem.

Enzymers funktion = Nedbryder molekyler til mindre, som passerer via cellemembranen

Vævstypeantigener = Proteiner på cellernes overflade hvor der er bundet kulhydrater

Vævstypeantigeners funktion = Skelner kroppens egne celler fra fremmede, som bekæmpes.

Forankringsproteiner = (ydersonen) Kobler celler sammen vha. desmo., tight- og gap junctions

Desmosomer = Stærke proteinforbind. på inder- og ydersiden af cellemembranen.

Desmosomers funktion = Stor trækstyrke i væv. Sikrer at celler ikke trækkes fra hinanden

Gap junctions funktion = Små proteinrør. Forbinder cellens cytoplasma med nabocellens.

Tight junctions funktion = Sikrer at stoffer ikke kan passere / trænge ned mellem cellerne.

Diffusion Stoffet transporterer sig passivt fra høj til lav koncentration.

Hydrofobe stoffer = Fedtopløsl. stoffer. Passerer frit gennem membranens fedtlag.

Hydrofile stoffer = Vandopløsl. stof. Diffunderer via kanaler eller facili. diffusion.

Porer eller kanaler i cellemembranen = Transportproteiner.

Funk. af porer/kanaler i cellemem. = Tillader passage af små, hydrofile specifikke molekyler.

Faciliteret diffusion = Større hydrofile stoffer passerer cellemembranen ved at bindes til transportproteiner.

Osmose = Passiv bevægelse af vandmolekyler fra høj til lav koncentration.

Semipermeable membraner = Halvgennemtrængelige cellemembraner.

Pumper = Membranproteiner, der kan flytte hydrofile stoffer ud og ind af cellen mhp. at skabe en forskel i koncentrationen.

Pumpers funktion = Sørger for at et stof kan transporteres mod diffusionsretningen. Dvs. fra lav til høj koncentration af stoffet vha. aktiv transport.

Na⁺/K⁺ pumpens funktion = Aktiv proces, der pumper ionerne på plads, så koncentrationsforskellen hen over cellemembranen bevares.

na⁺/k⁺-pumpens arbejde = Flytte 3 natriumioner ud og 2 kaliumioner ind i cellen.

Endocytose = Partikler / væske transpor. ind i cellerne. Afsnøres som vesikler.

Eksocytose = Stoffer, pakket i vesikler, transporterer ud af cellen.

Organeller Større eller mindre strukturer, der deltager i diverse funktioner.